

Persbericht: Vind het ultieme overzicht van de Lam Gods-restauratie in
The Ghent Altarpiece. Research and Conservation of the Exterior
Brussel, 02/04/2020

Vier jaar lang werkte een multidisciplinair team van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK) aan het onderzoek en de restauratie van de buitenzijde van het *Lam Godsveelluik* van de gebroeders Van Eyck (1432). De ontdekking én vrijlegging van hun originele creatie, eeuwenlang verscholen onder ruime overschilderingen, leidde niet enkel tot een onverwachte visuele revelatie. Door het begeleidend onderzoek neemt nu ook de kennis over het iconische meesterwerk een reuzensprong. Het referentiewerk *The Ghent Altarpiece. Research and Conservation of the Exterior*, een uitgave van het KIK, laat het restauratieteam zélf aan het woord over hun recente werk en bundelt de ruime bevindingen van het multidisciplinaire onderzoek. Daarbij wordt gretig geput uit duizenden unieke foto's, wetenschappelijke beelddocumenten en verklarende schema's.

Als meest in het oog springende realisatie wordt **het behandelingsverloop van de schilderijen haarfijn uit de doeken gedaan**: van vernisafname, over verwijdering van retouches en overschilderingen, tot het fixeren van de verflaag, invullen van lacunes en het opnieuw vernissen. Aan de hand van archiefonderzoek en materiaaltechnische studie onthult het boek ook wanneer, hoe en waarom dit meesterwerk in het verleden zo ruim werd overschilderd. Die toevoegingen werden met de nieuwste technieken geanalyseerd door de laboratoria van het KIK en de universiteiten van Antwerpen en Gent.

Ook de **authenticiteit van het befaamde kwatrijn** en andere inscripties op de lijsten kan door minutieus onderzoek van de letters en de picturale opbouw worden bevestigd. Die tekst is de belangrijkste bron van informatie over het ontstaan van het *Lam Gods*: begonnen door Hubert, afgewerkt door Jan, in opdracht van Joos Vijd en opgesteld op 6 mei 1432. En nu de originele schildering zichtbaar is en van ondertekening tot eindtoets werd bestudeerd, stelt zich opnieuw de vraag naar de handscheiding. Wat is het aandeel van Hubert, Jan en hun assistenten in de uitvoering? De restaurateurs komen tot het besluit dat **de ondertekeningen en schilderijen van de buitenzijde van de luiken werden uitgevoerd door één enkele kunstenaar: Jan Van Eyck**. Nu is het uitkijken naar de bevindingen over de binnenzijde van het retabel, waarvan in 2021 de laatste behandelingsfase start.

De **restauratie van de eikenhouten drager en van de lijsten** wordt vaak over het hoofd gezien. De behandeling van de houten panelen, die vooral was gericht op de duurzaamheid van de polyptiek, bood ook de gelegenheid om de opbouw grondig in kaart te brengen. De **vrijlegging van de originele polychromie van de lijsten was even opzienbarend als die van de schilderijen zelf**, en essentieel voor de herontdekking van de originele aanblik van het *Lam Godsveelluik*. Deze verfijnde steenimitaties op zilverblad met bijzondere licht- en schaduweffecten zijn bovendien een uiterst zeldzame getuigenis van gepolychromeerde lijsten uit die tijd. De technische studie ervan in *The Ghent Altarpiece* vormt een cruciale bijdrage voor onze kennis van laatmiddeleeuwse polychromie.

Op basis van de nieuwe onderzoeksgegevens wordt ook **de oorspronkelijke opstelling van het retabel in de Vijdkapel** tegen het licht gehouden. Nu de steenimitatie op de lijsten is blootgelegd, de kwestie van de scharnieren onderzocht, en ander vergelijkingsmateriaal kritisch onder de loep werd genomen, lijkt het erop dat het retabel oorspronkelijk werd bekroond door een houten baldakijn. Boven-en

benedenregister zouden op elkaar hebben aansloten, en de luiken konden afzonderlijk geopend en gesloten worden. Die bevindingen zijn van praktisch belang voor de opstelling van het retabel in het nieuwe bezoekerscentrum in de Sint-Baafskathedraal eind 2020.

Het boek besluit met een kritische beschouwing over communicatie bij het restaureren achter een glazen museumwand, onder het oog van de bezoeker. Daarbij wordt de vraag gesteld of het voor de bezoeker wel duidelijk is hoe een restauratie nu precies verloopt. Voor wie dat **ultieme overzicht** zoekt – **en wel uit monde van het restauratieteam zélf** – of gewoon wil genieten van de talrijke illustraties, is er nu het standaardwerk *The Ghent Altarpiece: Research and Conservation of the Exterior*.

Tegelijk met deze uitgave biedt het Studiecentrum Vlaamse Primitieven van het KIK online **de volledige en actuele bibliografie aan rond het Lam Gods**: bijna honderd bladzijden hernemen alle publicaties sinds Van Vaernewijck (1560) tot de recente tentoonstellingscatalogus van het MSK Gent (2020). Een titanenwerk, want geen enkel ander Vlaams schilderij deed zoveel inkt vloeien als het *Lam Gods*. Nu gratis downloadbaar!

The Ghent Altarpiece. Research and Conservation of the Exterior

Onder de wetenschappelijke leiding van Bart Fransen en Cyriel Stroo

Met bijdragen van A.-S. Augustyniak, C. Ceulemans, A. Coudray, D. Deneffe, L. Depuydt, B. Devolder, H. Dubois, B. Fransen, A. Genbrugge, J.-A. Glatigny, K. Janssens, S. Jones, J. Ketels, L. Mortiaux, N. Laquière, M. Martens, C. Mehagnoul, M. Postec, J. Reyniers, F. Rosier, J. Sanyova, M.H. Smith, R. Spronk, G. Steyaert, C. Stroo, P. Vandenabeele, G. Vandersnickt & A. van Grevenstein-Kruse

Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK), Brussel, 2020

Bijdragen tot de studie van de Vlaamse Primitieven 14

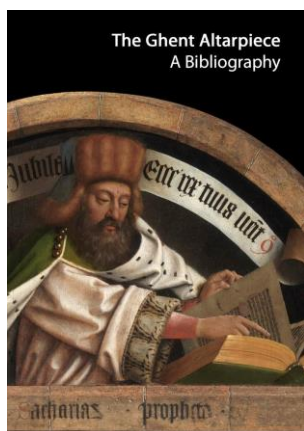
In het Engels | 430 p. & 300 ill. | ISBN 978-2-930054-38-4 | Prijs: 70 €

Inhoudstafel en voorwerk: <http://www.kikirpa.be/uploads/files/Intro The Ghent Altarpiece.pdf>

Preview: <http://www.kikirpa.be/uploads/files/Preview The Ghent Altarpiece.zip>

Bestellen: http://www.brepols.net/Pages/ShowProduct.aspx?prod_id=IS-9782930054384-1

The Ghent Altarpiece. A Bibliography

Door Dominique Deneffe en Jeroen Reyniers

Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK), Brussel, 2020

Bijdragen tot de studie van de Vlaamse Primitieven 15

In het Engels

98 p.

ISBN 978-2-930054-39-1

Gratis download (pdf): http://xv.kikirpa.be/uploads/tx_news/CONTR_15_Ghent_Altarpiece_Bibliography.pdf